

SPOROČILO ZA JAVNOST

Slovenija kot praktični poligon za pilotne projekte MSP in ICM

Piran, 21. november 2016 – Projekta 4PILLARS in ADRIATIC+ sta sofinancirana v okviru Jadranskega čezmejnega programa IPA 2007-2013, ustvarjenja pa z namenom prenosa dobrih praks iz predhodno financiranih projektov: NETCET, SHAPE, DeFishGear, HAZADR, BALMAS in SPEEDY. Gre za projekte, ki so vezani na morsko okolje in usmerjeni v izboljšanje kvalitete morskega in obmorskega življenjskega prostora. Predstavitev dobrih praks omenjenih kapitaliziranih projektov in razmišljanje o korakih, ki sledijo v prihodnje, so bili osrednja tema današnjega srečanja strokovnjakov na Morski biološki postaji Piran.

Zbrane strokovnjake sta uvodoma pozdravila **dr. Andreja Ramšak**, vodja Morske biološke postaje Piran (Nacionalni inštitut za biologijo) in **dr. Mitja Bricelj**, koordinator Tematske usmerjevalne skupine za okolje EUSAIR. »Upravljanje z morskim okoljem zahteva sodelovanje znanosti in politike, da ustvarimo skupno polje za napredek v vrednotenju in razumevanju morskih ekosistemov, kjer raziskovalci prinašajo znanstvena odkritja in jih posredujejo odločevalcem, s čimer jim posredujejo vso razpoložljivo znanje in razlage o delovanju morskih ekosistemov. Na drugi strani pa odločevalci prepoznajo kompleksnost in ranljivost morskih sistemov in lahko z znanstveno podkrepljenimi odločitvami ustvarijo okvire za trajnostni razvoj,« je uvodoma povedala Ramšakova. Bricelj pa je poudaril predvsem izkoristek priložnosti za sooblikovanje projektov skupnega interesa: »V Sloveniji se srečajo 3 makroregije – Podonavje, Alpe in Jadran, na območju 20 km, zato Slovenija praktično predstavlja epicenter treh eko regij in predstavlja najvišjo stopnjo biodiverzitete v EU. To pa posledično predstavlja priložnost za našo državo, da svojo majhnost izkoristi za poligon ohranjanja biodiverzitete in testiranje trajnostnih pilotnih projektov«. Nadalje je predstavitev poteka srečanja predstavil koordinator konference **Iztok Škerlič** iz JZP Izola.

Slavko Mezek iz RRC Koper, **Gašper Zupančič** iz IzVRS, ter **dr. Vesna Flander Putrle** in **dr. Branko Čermelj** iz NIB, so predstavili rezultate dobrih praks projektov NETCET, SHAPE, DeFishGear, HAZADR, BALMAS in SPEEDY. Projekt **Adriatic+ Izmenjava izkušenj s področja upravljanja morskega in obalnega okolja na Jadranu** je namreč integriral omenjene projekte in rezultate nadgradil z upravljavskim orodjem, ki je namenjeno podpori sprejemanju odločitev v okviru Pomorskega prostorskega načrtovanja. Projekt je financiran v okviru programa IPA Adriatic CBC za obdobje 2007-2013 – ciljni sklic EUSAIR, in se nanaša na prednostne naloge 2. sklopa: »naravni in kulturni viri in preprečevanje tveganja«, natančneje na Ukrep 2.1 Varstvo in izboljšanje morskega in obalnega okolja. Ta projekt je prvi izmed projektov, ki v prakso implementirajo cilje akcijskega programa strategije EU za Jadransko-Jonsko regijo (EUSAIR) in združuje rezultate, znanja ter pozitivne izkušnje obstoječih IPA projektov vezanih na morsko okolje, z namenom dolgoročnega izboljšanja kvalitete morskega in obmorskega življenjskega prostora.

Sledila je **delavnica na temo Uporaba in nadgradnja rezultatov projektov**. Udeleženci so se razdelili v dve skupini. Prva delavnica, ki jo je vodil dr. Branko Čermelj (NIB), se je osredotočala na **celovito presojo vplivov na okolje z vidika projektov BALMAS in SPEEDY**. Prvi del razprave je bil usmerjen v oceno rezultatov projekta **BALMAS**. Projekt je bil namenjen pripravi

podlag za izvajanje IMO direktive o balastnih vodah, ki stopi v veljavo septembra 2017. Izvajanje te direktive pomeni bistven doprinos k ohranjanju biotske raznovrstnosti v Jadransko-ionski regiji. Ugotovili so, da je projektu in rezultatom potrebno priznati pomembnost, ki Slovenijo umešča nad Jadransko povprečje. Zelo pomembno je tudi uresničevanje NUMO in ratifikacija konvencije o balastnih vodah že v letu 2017. Hkrati so se strinjali, da je glede na to, da smo pomorska država nesprejemljivo, da nimamo pomorskega ministrstva in ustreznih kadrov v pomorstvu (npr. »Harbour Master«). Nekaj besed so namenili tudi programu monitoringa balastnih vod in organizmov na območju Luke Koper, ki je že pripravljen, vendar še ni znano ali bodo zagotovljena sredstva za njegovo izvajanje. Udeleženci so ugotovili, da je državna administracija naša šibka točka, ki jo je potrebno ustrezno informirati. Razlike med administracijo in uporabniki obmorskega prostora pa premostiti z ukrepi in lastnimi pobudami. V drugem delu razprave so se osredotočili na **strateško ocenjevanje vplivov na okolje**. Tega je po mnenju sodelujočih potrebno utrditi z vidika razumevanja: čemu služi in kaj se od njega pričakuje s strani številnih uporabnikov. Strateško ocenjevanje je postopek ali dejavnost, ki je tesno povezan z načrtovanjem. Ključni cilj je torej optimizacija planov, programov, politik. Strateško ocenjevanje mora prav tako biti sintezno in interdisciplinarno ter vključevalno za spreminjanje stališč ciljev in vrednostnih sistemov, ki jih podajajo uporabniki prostora. Pri strateškem ocenjevanju je monitoring smiseln samo, če so predvideni ukrepi popravljanja neustreznih stanj. Udeleženci so se prav tako strinjali, da bi bilo sedanjo CPVO potrebno nadomestiti s strateškim ocenjevanjem vplivov na okolje.

Slavko Mezek (RRC) se je z drugo skupino lotil predvsem tematike **prispevka projektov k pomorskemu prostorskemu načrtovanju**. Udeleženci so prišli do naslednjih zaključkov:

- Slovenija naj se v EUSAIR ponudi za praktični poligon za pilotne projekte integracije MSP in ICZM, ki vključujejo tudi kopensko zaledje.
- Slovenija pri pomorskem načrtovanju z integracijo teritorialnega morja in obalnega pasu lahko predstavlja model v EU, saj druge države v svoje strategije običajno ne vključujejo priobalnega kopnega.
- Slovenija potrebuje za obalno območje upravljavsko oz. posvetovalno strukturo formalnega značaja, ki vključuje državne in lokalne - regijske partnerje ter fokusno skupino za morje v okviru prenove Strategije prostorskega razvoja RS. Za potrebe vključevanja deležnikov v proces MSP in ICZM je potrebno razviti protokol vključevanja le teh v omenjene procese.
- Potrebno je zagotoviti racionalno in ažurno podatkovno bazo za transparentno in znanstveno utemeljeno sprejemanje odločitev v okviru pomorskega prostorskega planiranja.
- Slovenija mora čim prej opredeliti cilje dolgoročnih in kratkoročnih sektorskih razvojnih strategij-programov kot ogrodje upravljanja, saj v nasprotnem primeru ne bo mogoče sprejemati odločitev na nižjih ravneh.

Dodatne informacije o projektih so dostopne v priloženem dokumentu (SAVE the DATE).

NIB – Morska biološka postaja Piran
branko.cermelj@nib.si

RRC Koper
slavko.mezek@rrc-kp.si